Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

E 49/2023 vp Ennakkovaikuttaminen EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettamiseen

Laura Aho
YM/ilmastoyksikkö
29.11.2023

EU:n ilmastolaki - kehikko
EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettamiselle

- EU:n ilmastolaki sisältää EU:n 2030 ja 2050 ilmastotavoitteet. Ilmastolain mukaan EU:n 2040 ilmastotavoite asetetaan varmistamaan 2050 tavoitteen saavuttaminen. Sisällytetään 2030 ja 2050 tavoitteiden välitavoitteeksi.
- Aikataulu: KOM:n 2040-ehdotus puolen vuoden sisällä Pariisin sopimuksen mukaisesta ensimmäisestä maailmanlaajuisesta tilannekatsauksesta (COP28)
- Ilmastolaki mainitsee lukuisia asioita, jotka huomioitava valmistelussa, mm:

✓ *jäsenmaiden kansalliset ja EU-tason toimet edistymisestä kohti 2050 ilmastoneutraaliutta (NECP luonnokset)*

✓ *Eurooppalaisen tieteellisen ilmastopaneelin uusimmat raportit (suositus 06/23: EU:n nettopäästövähennys 90-95% 2040 mennessä vrt. 1990 taso, EU:n 2030-2050 kasvihuonekaasubudjetti 11–14 Gt CO2-ekv)*

2040-ilmastotavoitteen valmistelu ja siitä päättäminen

- Tiedonanto Q1/2024, fokuksessa 2040 ilmastotavoite ml. 2030-2050 päästövähennyspolut.
- Fokuksessa ei ole 2030 jälkeisen ajan lainsäädäntökehikko.
- Aikanaan ehdotus EU:n ilmastolain muuttamiseksi (2040 tavoite), ei nykyisen komission toimikaudella.
- Epäselvää miten ja milloin päätös EU:n 2040 ilmastotavoitteesta (Eurooppa-neuvosto)
- Pariisin sopimuksen mukaiset osapuolien post-2030 tavoitteet vuoden 2025 osapuolikokoukseen mennessä

Keskeiset ajankohdat: 2040 ilmastotavoite ja säädösehdotukset sen toimeenpanemiseksi

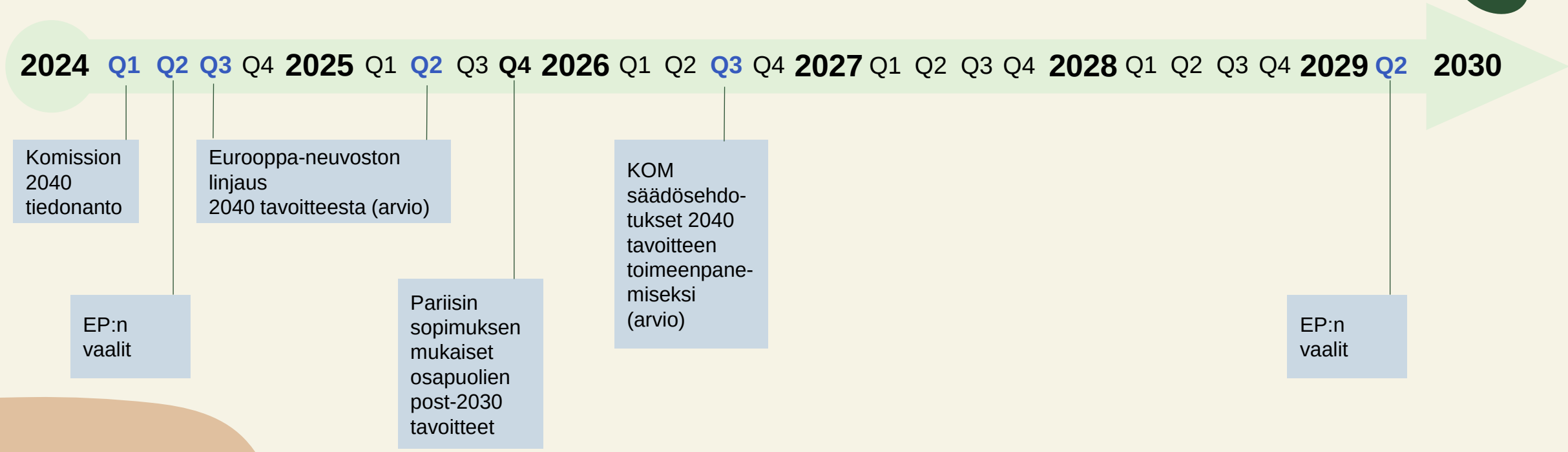

Nykyisen komission mandaatti

Seuraavan komission mandaatti

Suomen 2040 ennakkovaikuttamisen kärkiä 1/3

- EU:n 2040 ilmastotavoitteen tason tulee olla linjassa ja uskottavasti tukea EU:n 2050 tavoitteen saavuttamista. Lisäksi tavoitteen oltava linjassa Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden kanssa ja perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon;
- 2040 ilmastotavoitteen pääpaino päästövähennyksissä;
- Valmistelussa huomiota mm. kustannustehokkuuteen, jäsenmaakohtaisiin vaikutuksiin, hiili-vuotoriskin hallintaan, kv. joustojen rajoitettuun rooliin ja toimimattomuuden kustannuksiin;

<u>EU:n 2040 tavoitteen saavuttamiseen liittyvä post-2030 ilmasto- ja energia-arkkitehtuuri</u>

- Tarkasteltava eri vaihtoehtoja ml. nykyisen säädöskehikon tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus
- Pääpaino päästövähennyksissä, samalla riittävät EU-tason velvoitteet ja kannustimet hiliinielujen aikaansaamien poistumien kasvattamiseksi sekä teknisten nielujen käyttöönotolle
- Keskeistä toimien kustannustehokkuus ja teknologianeutraalius

Suomen 2040 ennakkovaikuttamisen kärkiä 2/3

- Päästökauppa EU:n ilmastopolitiikan keskiössä, sen kehittäminen ja vahvistaminen;
- Varauksellinen suhtatutuminen taakanjakoasetuksen jatkamiseen nykymuodossa;
- Arvioitava, missä määrin taakanjakosektorin päästöjen vähentäminen voisi edetä nk. jakelijoiden päästökaupan ja sen tehostamisen kautta;
- Avoimuus LULUCF- ja maataloussektorin yhdistämiseen maankäyttösektoriksi (nk. AFOLU) samalla varmistaen, ettei SEUT artiklan 39 tavoitteet vaarannu;
- Maankäyttösektoriin ei tule kohdistua suhteettoman suurta painetta – mm. velvoitteiden oikeasuhteisuus, Suomen metsänielut ei kompensaationa muiden päästöille, metsiin liittyvä EU-sääntely minimissä. Oikein toteutettu biotalous voi tukea 2050 tavoitteen saavuttamista. Huomioitava kestävä uusiutuvien luonnonvarojen käyttö & teollisuuden puun saatavuus.

Suomen 2040 ennakkovaikuttamisen kärkiä 3/3

- Vapaaehtoisten hiilivähenemä- ja hiilensidontamarkkinoiden läpinäkyvä toiminta tulisi olla mahdollista. Vapaaehtoisten toimien tulisi tukea maiden EU-velvoitteiden täyttämistä.
- Uusiutuvan energian ja energiatehokkuustoimien prioriteetti fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen. Energiatehokkuustavoitteiden palveltava ensisijaisesti päästöjen vähentämistä ja huomioitava jäsenmaiden puhtaaseen siirtymään tarvittavat teknologiat.
- Meri- ja lentoliikenteen päästövähennyksiä tulisi edistää ensisijaisesti riittävän määrätietoisin kv. toimin. Jos näitä saadaan aikaiseksi, tulee merkittävää kaksinkertaista taakkaa EU:n toimissa välttää ja tarvittaessa purkaa.
- Sopeutumistoimenpiteistä tulisi päättää kansallisesti.
- Sopeutumiskustannuksia ei tule käyttää perusteena uuden EU-rahoitusinstrumentin perustamiselle. Nykytilanteessa ei kannateta lisärahoitusta tai kokonaan uusia EU-tason rahoitusvälineitä.